

Delbetänkande från Kärnkraftsprövningsutredningen

Romina Pourmokhtari, klimat- och miljöminister
Pernilla Sandgren, särskild utredare

2 oktober 2025

Regeringens åtgärder för att skapa förutsättningar för ny kärnkraft

- Utredningar, myndighetsuppdrag och budgetsatsningar – åtgärder för att förbereda mottagande av första ansökan för kärnkraft
- Proposition 2023/24:19 *Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg*
Fler reaktorer möjliggjordes, på nya platser
- Riksgäldskontoret – lämnar förslag på ekonomisk modell för riskdelning för slutförvar

Kärnkraftsprövningsutredningen

- Utredningen har tidigare redovisat deluppdrag om effektiva tillståndprocesser och ändamålsenliga avgifter
- Ska idag redovisa sitt deluppdrag om kärnavfall och använt kärnbränsle
- Ska redovisa sitt deluppdrag om beredskap den 27 februari 2026

Effektivare tillståndsprövning för kärnkraft

- Effektiva tillståndprocesser är avgörande för Sveriges tillväxt och klimatomställning
- Tidiga besked har stor betydelse vid etablering av ny kärnkraft och möjliggörs genom nytt lagförslag
- Förhandsbesked i fråga om anläggningens konstruktion ska kunna ges innan anläggningen provas enligt kärntekniklagen

Kärnkraftsprövnings- utredningen

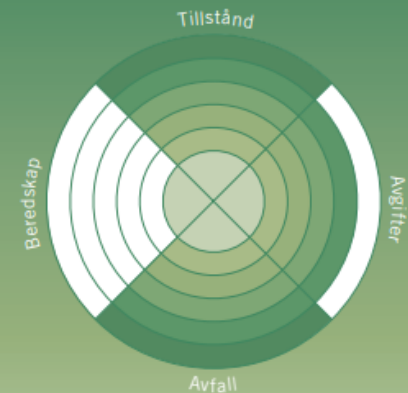
SOU 2025:104 (delbetänkande)

Pernilla Sandgren, särskild utredare

2 oktober 2025

Ny kärnkraft i Sverige

– ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall

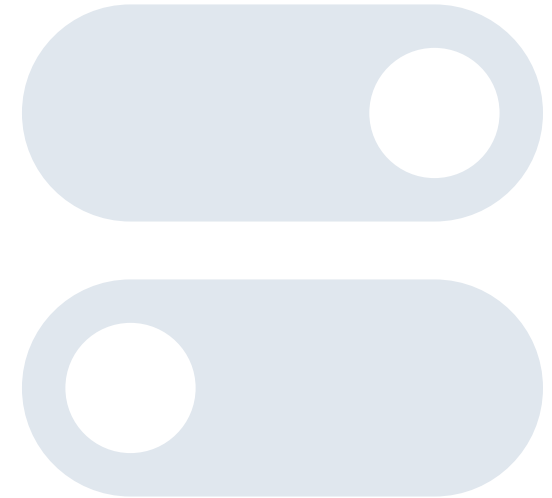

DEL BETÄNKANDE AV
KÄRNKRAFTSPRÖVNINGSUTREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2025:104

Avgränsningar för uppdraget

- Uppdraget omfattar
 - Roller och ansvar för framtida planering och genomförande av åtgärder för omhändertagande av radioaktivt avfall
 - Hur staten styr och följer upp arbetet
- Uppdraget omfattar inte
 - Kärnkraftens roll i energisystemet
 - Vilka anläggningar eller tekniska lösningar som behövs i praktiken för hantering och slutförvar
 - Systemet för finansiering och fondering av kostnaderna för omhändertagandet
 - Ansvar, roller och finansiering för icke kärntekniskt avfall

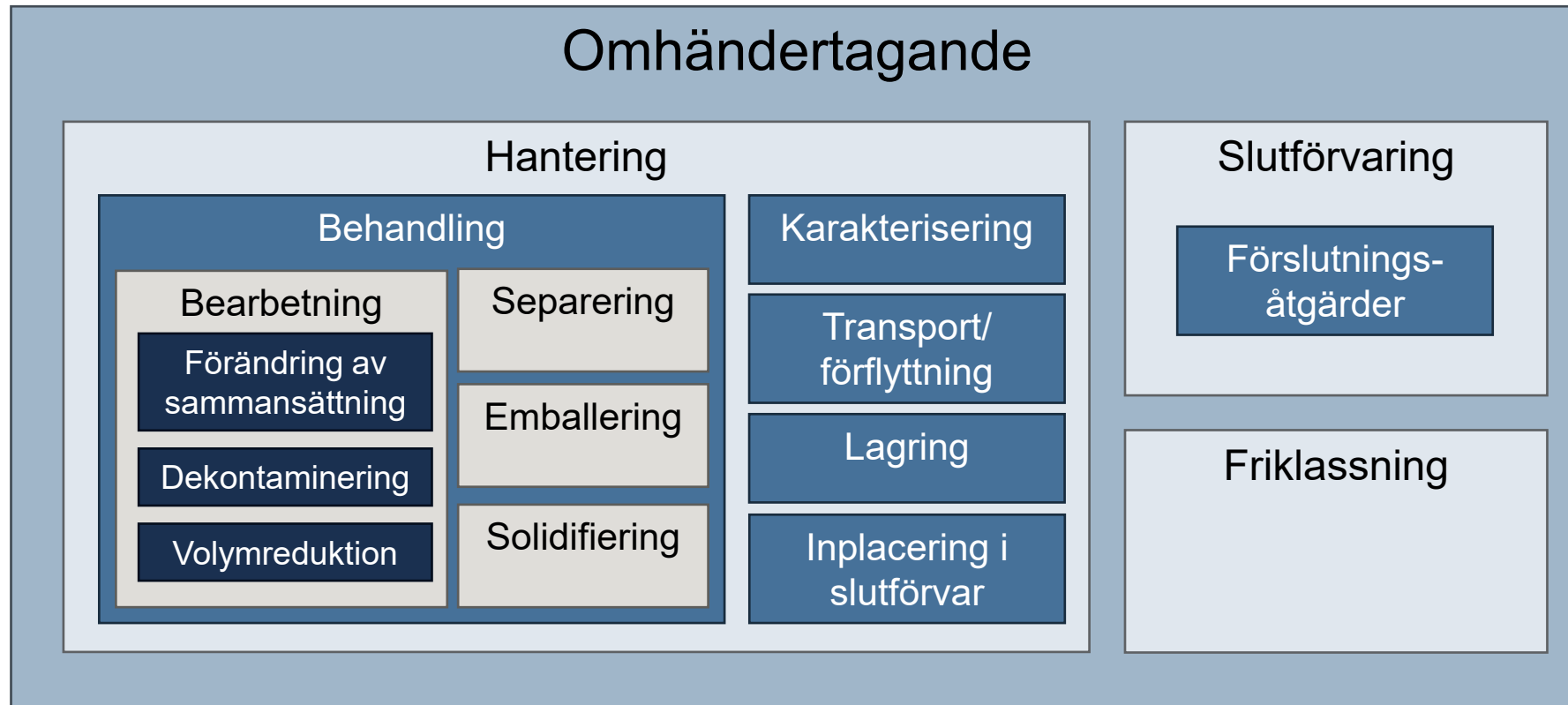

Sammanfattning av uppdraget

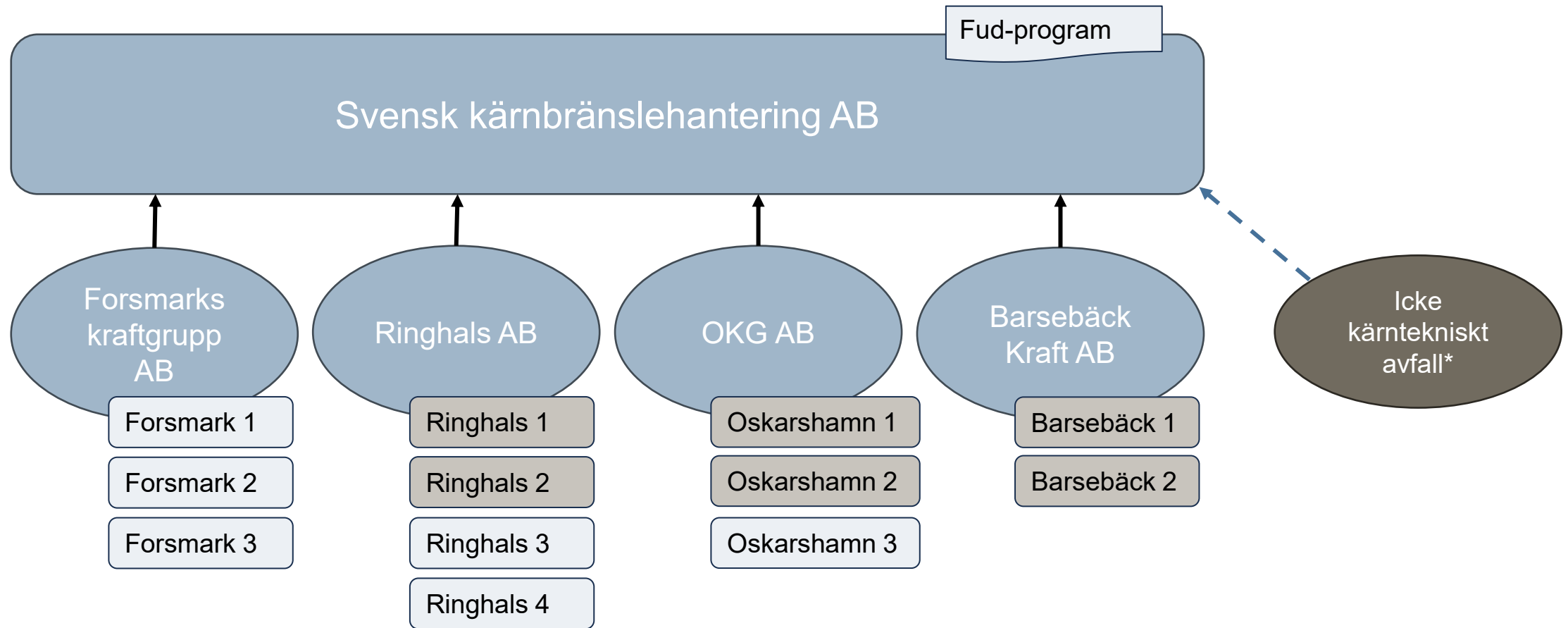
- Anpassa och utveckla systemet för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle från nya kärnkraftsreaktorer.
- Säker och effektiv hantering av avfall, samt förutsättningar för olika aktörer att bära ansvaret för omhändertagandet, t.ex. för nödvändig forsknings- och utvecklingsverksamhet.
- Nya reaktortyper och aktörer ska beaktas.
- Kraven på säkerhet och strålskydd ska vara oförändrat höga.

Vad omfattar systemet för omhändertagande?

Hur gör befintliga aktörer?

* Svensk kärnbränslehantering AB omhändertar visst avfall från andra aktörer och icke kärntekniskt avfall vid avtal och i mån av plats.

KN 2023:04

Nuvarande system är anpassat för befintliga reaktorer

- Det befintliga systemet är uppbyggt kring befintliga reaktorer och anläggningar samt tillhörande finansieringssystem.
- Kärnavfall och använt kärnbränsle från nya reaktorer ryms inte i de slutförvar som finns, är under uppförande och projekteras för.
- Samarbetsformer är utarbetade (inkl. ägarskap av SKB).
- Inte ändamålsenligt att integrera nytt i befintligt.

Behov för framtida omhändertagande

Inkluderande för nya aktörer, nya reaktortyper och nytt avfall

Flexibilitet för olika aktörers och reaktortypers olika behov

Tydlig statlig styrning och uppföljning

Ett öppet system utan slutdatum kräver möjlighet till utträde

Hur behoven kan mötas

∞ Ett system som är inkluderande för nya aktörer, nya reaktortyper och nytt avfall

- Nytt samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall
- Nationell avfallsorganisation etableras där alla reaktorinnehavare ska ingå, och där in- och utträde kan ske över tid.
- Organisationen ska ta fram en gemensam strategi för långsiktig och gemensam planering av vilka åtgärder som behövs, när de ska genomföras och vem som ska genomföra dem.
- Organisationen ska arbeta med information till allmänheten om strategin, och samordna aktörernas kostnadsberäkningar till Riksgäldskontoret.
- Ett statligt bolag etableras som kan fullgöra statens åtaganden om/när de behövs.
- Ny lag om omhändertagande av radioaktivt avfall håller samman systemet.

Hur behoven kan mötas

Flexibilitet för olika aktörers och reaktorteknikers olika behov

- Anpassade förutsättningar för reaktorinnehavare
- Forskning och utveckling för reaktorers avfall ska bedrivas av var och en.
- Forsknings- och utvecklingsverksamheten beskrivs i ett eget program (separat från strategi) och anpassas till reaktorns avfall och känd kunskap om hur det kan omhändertas.
- Strategin för omhändertagande av radioaktivt avfall omfattar alla behov, men varje aktör ansvarar bara för sina egna skyldigheter och kostnader.

Hur behoven kan mötas

Tydlig statlig styrning och uppföljning

- Statens uppföljning och styrning av avfallsfrågan förtydligas
- Regeringen fastställer strategin vart tredje år.
- Strålsäkerhetsmyndigheten granskar forsknings- och utvecklingsverksamheterna vart tredje år.
- Tillståndsprövning av en ny reaktor fokuserar på avfallshanteringen inom anläggningen, plan för fortsatt omhändertagande och det specifika behovet av forskning och utveckling.
- Slutförvar för använt kärnbränsle ska samordnas.
- En anläggning eller åtgärd för hantering eller slutförvaring ska följa fastställd strategi.

Hur behoven kan mötas

Ett öppet system utan slutdatum kräver möjlighet till utträde

- Förutsättningar för tidigare utträde förtydligas
- Regler för överlåtelse av ansvar mellan aktörer förtydligas
 - Identifiering av förutsättningar för överföring av finansiella skyldigheter
- Staten kan överta ansvar i ett tidigare skede om
 - Verksamheten är avvecklad
 - Avfallet är placerat i slutförvar
 - Aktörens finansiering för återstående kostnader har överförts till staten

Vad förslagen leder till

Ett öppet aktörsdrivet system som skapar förutsättningar för nya aktörer att bygga ny kärnkraft och att omhänderta avfallet på ett säkert sätt som tillvaratar nationella intressen.

Medlemskap i den nationella avfallsorganisationen och processer för uppföljning och styrning av fortsatt planering för omhändertagandet skapar tydligare förutsättningar vid tillståndsprövning.

Ökad förutsägbarhet och förbättrade planeringsförutsättningar för myndigheter, bransch och lokalsamhälle.

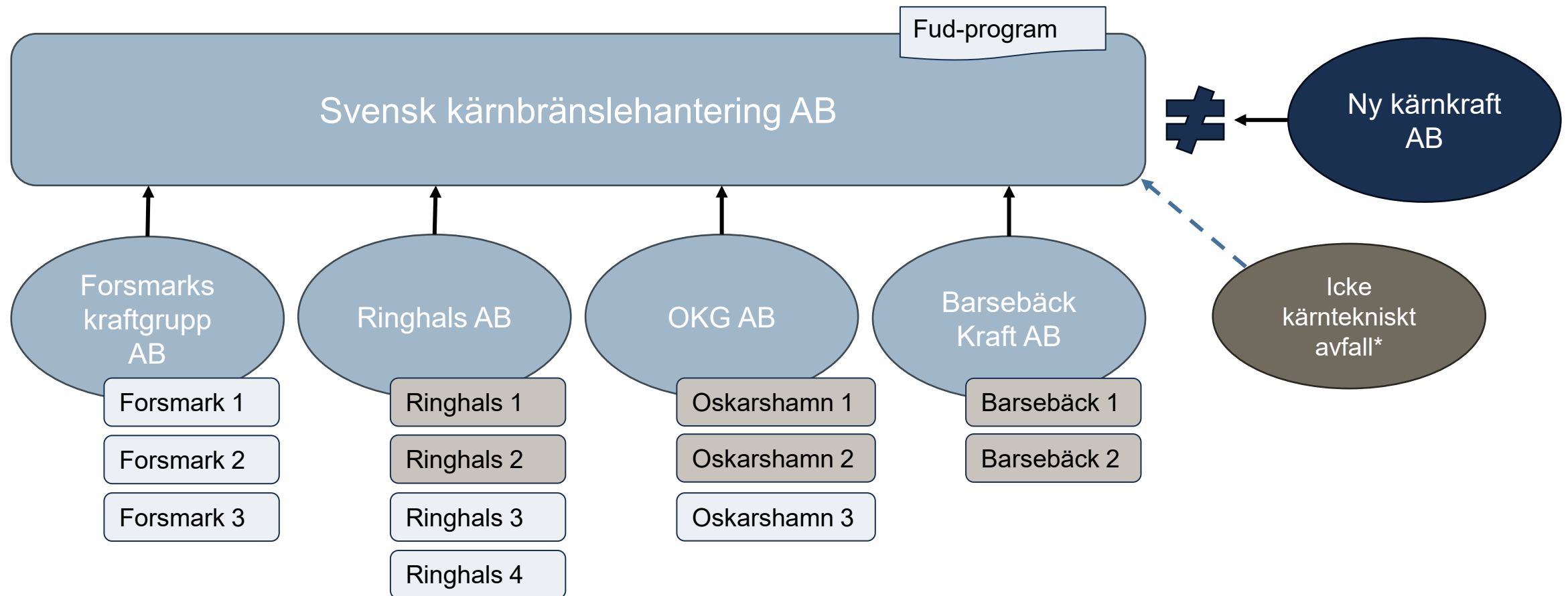

En tydlig ansvarsfördelning mellan olika aktörer och staten.

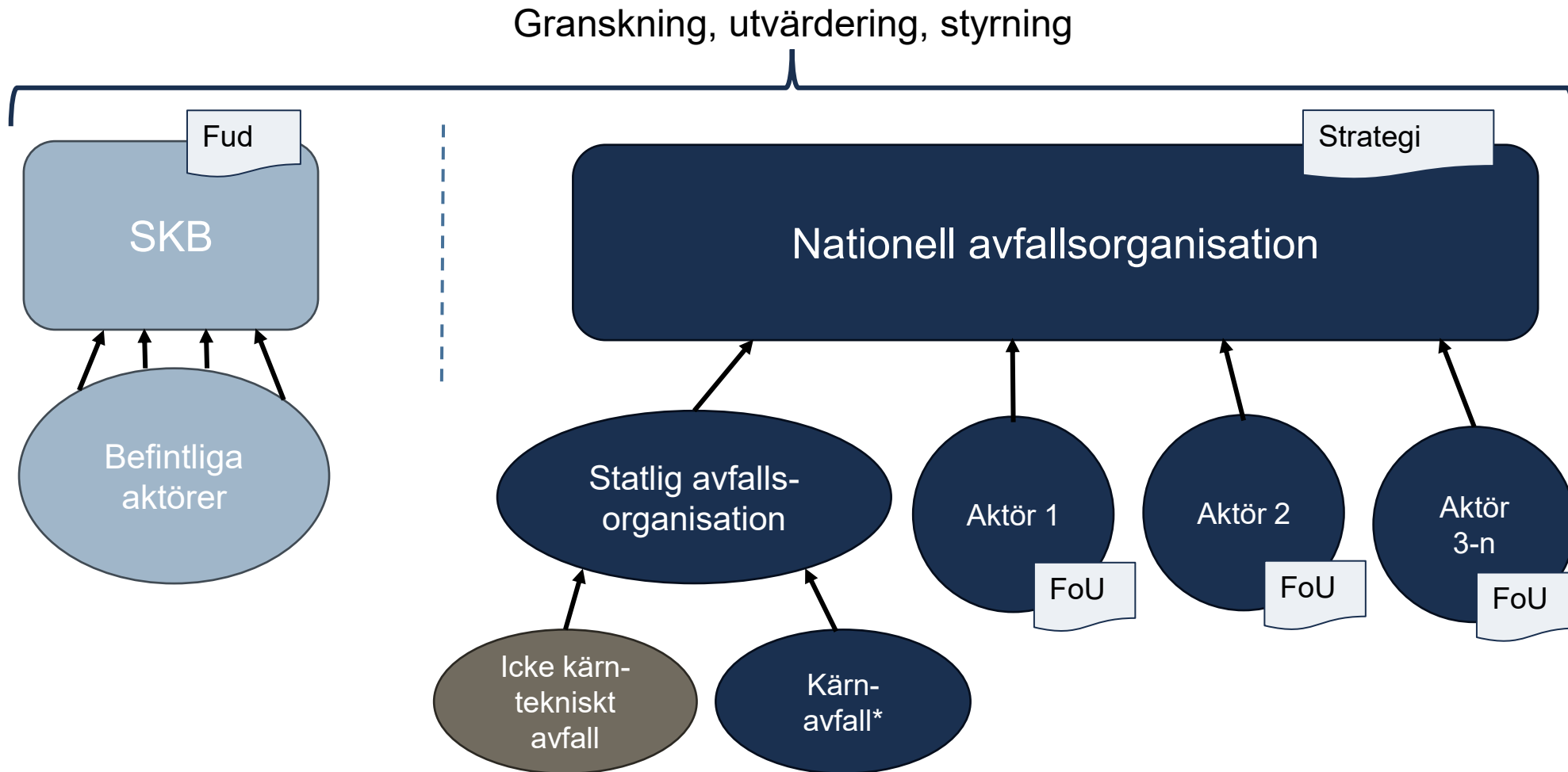

Forskning och utveckling samt genomförande är ett individuellt ansvar med möjlighet till samarbete för att uppnå samordningsvinster, kostnadseffektivitet och säkerhet.

Vad innebär utredningens förslag?

Vad innebär utredningens förslag?

* Statens åtaganden enligt kärntekniklagen för kärnavfall och kärnämne som inte används på nytt.

KN 2023:04

Förslagen kan träda i kraft direkt

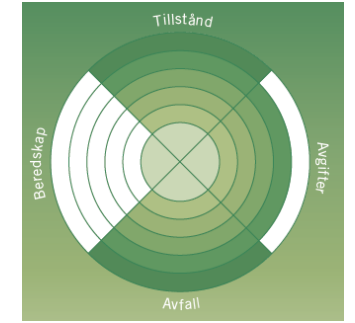
1 juli 2026

- Ny lag och andra ändringsförslag träder i kraft.
- Befintliga reaktorer påverkas inte av nya regler.

2026 - 2028

- Nationell avfallsorganisation etableras inför att nya reaktorer får tillstånd.

Fortsatt arbete

Del 1: Effektivisera tillståndsprövningen av kärnteknisk verksamhet

Del 2: Skapa rättvisa och ändamålsenliga avgifter för Strålsäkerhetsmyndighetens prövning av säkerhet och strålskydd för nya reaktorer

Del 3: Se över systemet för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle utifrån en möjlig utveckling med nya reaktorer

Del 4: Se över regelverket för vissa beredskapsfrågor

Kärnkraftsprövnings- utredningen

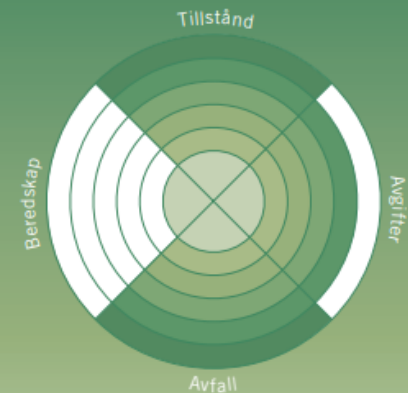
SOU 2025:104 (delbetänkande)

Pernilla Sandgren, särskild utredare

2 oktober 2025

Ny kärnkraft i Sverige

– ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall

DEL BETÄNKANDE AV
KÄRNKRAFTSPRÖVNINGSUTREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2025:104

Ny kärnkraft i Sverige

- Lagförslag om ändamålsenlig tillståndsprövning - planeras träda ikraft under 2026
- Kärnkraftsprövningsutredningens sista deluppdrag om beredskap redovisas 27 feb 2026
- Riksgäldskontoret har redovisat uppdrag om finansiering av omhändertagandet av kärnavfall och använt kärnbränsle från nya reaktorer
- Proposition om förbudet mot uranutvinning tas bort från den 1 januari 2026
- En finansieringsmodell för ny kärnkraft finns på plats
- Utredning om ersättning vid avveckling av reaktorer till följd av politiska beslut

Kärnkraft behövs för klimatomställningen

- Sverige ska nå nettonollutsläpp senast år 2045
- Industrin och transportsektorn ska elektrifieras och behov finns av stora mängder fossilfri el – på rätt plats och i tid för att möta efterfrågan.
- Regeringen vill se motsvarande två nya storskaliga reaktorer till år 2035 och en kraftfull utbyggnad av kärnkraften motsvarande tio nya storskaliga reaktorer till år 2045.

Sverige måste bygga ny kärnkraft för att nå Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp senast år 2045

2 oktober 2025

